

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత

ఛైత్ర బహుళ షష్ఠి	శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః అఖండ సుందరకాండ పఠనం	02.05.2021 ఆదివారము
---------------------	---	------------------------

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥
శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రీయాధ్యాసితవక్షసం ।
శ్రీతచేతనమందారం శ్రీనివాసమహం భజే ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే విరాజమానస్య అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండ-
నాయకస్య శ్రీపద్మావతీజానేః భగవతః శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః సన్నిధౌ
ధర్మవిగ్రహస్య శ్రీరామచంద్రప్రభోః పాదసేవకస్య హనూమతః ప్రసాదేన
అస్మిన్ భువనే విషూచికా క్రిమిజనితసమస్తదుష్ప్రభావనిర్మూలన ద్వారా,
సర్వేషాం ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యా-విత్త-
వ్యాపార-దేశరక్షణాదిరంగేషు సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య
పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, సద్భావనాం, సత్సంకల్పానాం, సత్కార్యాణాం చ
సర్వతోముఖవిజయసిద్ధ్యర్థం, భారతవర్షస్య అభివృద్ధౌ నిమగ్నానామ్
అధికారిణాం, సైనికానాం, కర్షకవణిగాదీనాం, ఉపాధ్యాయ, వైజ్ఞానిక,
వైద్యాదీనాం చ సర్వేషాం సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్య, ఐశ్వర్య,
సద్బుద్ధిత్యాది సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య
శ్రీమత్ వేంకటేశ్వరపరబ్రహ్మణః శ్రీమదాంజనేయస్య చ పరిపూర్ణ
అనుగ్రహసిద్ధ్యర్థం, శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణాంతర్గతే సుందరకాండే
చతుష్పంచాశసర్గతః సప్తపంచాశసర్గాంతశ్లోకపారాయణం, శ్రీధన్వంతరి
మంత్రపారాయణం చ అన్యోన్య సాహాయ్యేన ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీరామప్రార్థనా -

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థనా -

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీవాల్మీకి ప్రార్థనా -

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీహనుమతే నమః

“ సుందరకాండ పఠనం ”

అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికాండే సుందరకాండే

చతుష్పంచాశనర్గః

1. వీక్షమాణస్తతో లంకాం కపిః కృతమనోరథః ।
వర్ణమానసముత్సాహః కార్యశేషమచింతయత్ ॥ 54.1 ॥
2. కిం ను ఖల్వవశిష్టం మే కర్తవ్యమిహ సామ్రుతమ్ ।
యదేషాం రక్షసాం భూయః సంతాపజననం భవేత్ ॥ 54.2 ॥
3. వనం తావత్ ప్రమథితం ప్రకృష్టా రాక్షసా హతాః ।
బలైకదేశః క్షపితః శేషం దుర్గవినాశనమ్ ॥ 54.3 ॥
4. దుర్గే వినాశితే కర్మ భవేత్ సుఖపరిశ్రమమ్ ।
అల్పయత్నేన కార్యేఽస్మిన్ మమ స్యాత్సఫలః శ్రమః ॥ 54.4 ॥
5. యో హ్యాయం మమ లాంగూలే దీప్యతే హవ్యవాహనః ।
అస్య సన్తర్పణం న్యాయ్యం కర్తుమేభిర్బహోత్తమైః ॥ 54.5 ॥

6. తతః ప్రదీప్తలాంగూలః సవిద్యుదివ తోయదః ।
భవనాగ్రేష్ఠు లంకాయా విచచార మహాకపిః ॥ 54.6 ॥
7. గృహోద్భూతం రాక్షసానాముద్యానాని చ వానరః ।
వీక్షమాణో హ్యసంత్రస్తః ప్రాసాదాంశ్చ చచార సః ॥ 54.7 ॥
8. అవఘ్నత్య మహావేగః ప్రహస్తస్య నివేశనమ్ ।
అగ్నిం తత్ర స నిక్షిప్య శ్వసనేన సమో బలీ ॥ 54.8 ॥
9. తతోఽన్యత్పుష్టవే వేశ్మ మహాపార్శ్వస్య వీర్యవాన్ ।
ముమోచ హనుమానగ్నిం కాలానలశిఖోపమమ్ ॥ 54.9 ॥
10. వజ్రదంష్ట్రస్య చ తథా పుష్టవే స మహాకపిః ।
శుకస్య చ మహాతేజాః సారణస్య చ ధీమతః ॥ 54.10 ॥
11. తథా చేన్ద్రజితో వేశ్మ దదాహ హరియూథపః ।
జమ్బుమాలేః సుమాలేశ్చ దదాహ భవనం తతః ॥ 54.11 ॥
12. రశ్మి కేతోశ్చ భవనం సూర్యశత్రోస్తథైవ చ ।
ప్రాస్వకర్ణస్య దంష్ట్రస్య రోమశస్య చ రక్షసః ॥ 54.12 ॥
13. యుద్ధోన్మత్తస్య మత్తస్య ధ్వజగ్రీవస్య రక్షసః ।
విద్యుజ్జిహ్వస్య ఘోరస్య తథా హస్తిముఖస్య చ ॥ 54.13 ॥
14. కరాలస్య పిశాచస్య శోణితాక్షస్య చైవ హి ।
కుమ్భకర్ణస్య భవనం మకరాక్షస్య చైవ హి ॥ 54.14 ॥
15. యజ్జశత్రోశ్చ భవనం బ్రహ్మశత్రోస్తథైవ చ ।
నరాన్తకస్య కుమ్భస్య నికుమ్భస్య దురాత్మనః ॥ 54.15 ॥

16. వర్జయిత్వా మహాతేజా విభీషణగృహం ప్రతి ।
క్రమమాణః క్రమేణైవ దదాహ హరిపుంగవః ॥ 54.16 ॥
17. తేషు తేషు మహార్హేషు భవనేషు మహాయశాః ।
గృహేష్యుద్ధిమతామృద్ధిం దదాహ స మహాకపిః ॥ 54.17 ॥
18. సర్వేషాం సమతిక్రమ్య రాక్షసేన్ద్రస్య వీర్యవాన్ ।
ఆససాదాథ లక్ష్మీవాన్ రావణస్య నివేశనమ్ ॥ 54.18 ॥
19. తతస్తస్మిన్ గృహే ముఖ్యే నానారత్నవిభూషితే ।
మేరుమందరసంకాశే సర్వమంగళశోభితే ॥ 54.19 ॥
20. ప్రదీప్తమగ్నిముత్పుజ్య లాంగూలాగ్రే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ననాద హనుమాన్ వీరో యుగాన్తజలదో యథా ॥ 54.20 ॥
21. శ్వసనేన చ సంయోగాదతివేగో మహాబలః ।
కాలాగ్నిరివ జజ్వాల ప్రావర్ణత హుతాశనః ॥ 54.21 ॥
22. ప్రదీప్తమగ్నిం పవనస్తేషు వేశ్మ స్వచారయత్ ।
అభూచ్ఛ్వాసనసంయోగాదతివేగో హుతాశనః ॥ 54.22 ॥
23. తాని కాంచనజాలాని ముక్తామణిమయాని చ ।
భవనాన్యవశీర్యన్త రత్నవన్తి మహాన్తి చ ॥ 54.23 ॥
24. తాని భగ్నవిమానాని నిపేతుర్వసుధాతలే ।
భవనానీవ సిద్ధానామమ్బరాత్ పుణ్యసంక్షయే ॥ 54.24 ॥
25. సంజ్ఞే తుముల శబ్దో రాక్షసానాం ప్రధావతామ్ ।
స్వగృహస్య పరిత్రాణే భగ్నోత్సాహగతశ్రియామ్ ॥ 54.25 ॥

26. నూనమేషోఽగ్నిరాయాతః కపిరూపేణ హో ఇతి ।
క్రన్తన్త్యస్పహసా పేతుః స్తనన్దయధరాస్త్రియః ॥ 54.26 ॥
27. కాశ్చిదగ్నిపరీతేభ్యో హర్ష్యేభ్యో ముక్తమూర్ధజాః ।
పతన్త్యో రేజిరేఽభేభ్యః సాదామిన్య ఇవామ్బరాత్ ॥ 54.27 ॥
28. వజ్రవిద్రుమవైడూర్యముక్తారజతసంహితాన్ ।
విచిత్రాన్ భవనాన్ ధాతుాన్ స్యన్దమానాన్ దదర్శ సః ॥ 54.28 ॥
29. నాగ్నిష్ఠృప్యతి కాష్ఠానాం తృణానాం హరియూథపః ।
నాగ్నేర్నాపి విశస్తానాం రాక్షసానాం వసున్దరా ॥ 54.29 ॥
30. క్వచిత్ కింశుకసంకాశాః క్వచిచ్ఛాల్మలిసన్నిభాః ।
క్వచిత్ కుంకుమసంకాశాః శిఖా వహ్నేశ్చకాశిరే ॥ 54.30 ॥
31. హనూమతా వేగవతా వానరేణ మహాత్మనా ।
లంకాపురం ప్రదగ్ధం తద్రుద్రేణ త్రిపురం యథా ॥ 54.31 ॥
32. తతస్తు లంకాపురపర్వతాగ్రే
సముత్థితో భీమపరాక్రమోఽగ్నిః ।
ప్రసార్య చూడావలయం ప్రదీప్తో
హనూమతా వేగవతా విస్ఫుట్టః ॥ 54.32 ॥
33. యుగాన్తకాలానలతుల్యవేగః
సమారుతోఽగ్నిర్వృధే దివిస్పృక్ ।
విధూమరశ్మిర్భవనేషు సక్తో
రక్షశ్శరీరాజ్యసమర్పితార్చిః ॥54.33॥

34. ఆదిత్యకోటిసదృశస్సుతేజా
 లంకాం సమస్తాం పరివార్య తిష్ఠన్ ।
 శబ్దైరనేకైరశనిప్రరూఢైః
 భిష్టన్నివాణ్డం ప్రబభౌ మహాగ్నిః ॥ 54.34॥
35. తత్రాప్సరాదగ్నిరతిప్రవృద్ధో
 రూక్షప్రభః కింశుకపుష్పచూడః ।
 నిర్వాణాధూమాకులరాజయశ్చ
 నీలోత్పలాభాః ప్రచకాశిరేఽభ్రాః ॥ 54.35 ॥
36. వజ్రీ మహేన్ద్రస్త్రిదశేశ్వరో వా
 సాక్షాద్యమో వా వరుణోఽనిలో వా ।
 రుద్రోఽగ్నిరర్కో ధనదశ్చ సోమో
 న వానరోఽయం స్వయమేవ కాలః ॥ 54.36 ॥
37. కిం బ్రహ్మణాస్సర్వపితామహస్య
 సర్వస్య ధాతుశ్చతురాననస్య ।
 ఇహాగతో వానరరూపధారీ
 రక్షోపసంహారకరః ప్రకోపః ॥ 54.37 ॥
38. కిం వైష్ణవం వా కపిరూపమేత్య
 రక్షోవినాశాయ పరం సుతేజః ।
 అనస్తమవ్యక్తమచిన్త్యమేకం
 స్వమాయయా సాన్ప్రతమాగతం వా ॥ 54.38 ॥
39. ఇత్యేవమూచుర్బహవో విశిష్టా
 రక్షో గణాస్తత్ర సమేత్య సర్వే ।

సప్రాణిసంఘాం సగృహాం సవృక్షాం
 దగ్ధాం పురీం తాం సహసా సమీక్ష్య ॥ 54.39 ॥

40. తతస్తు లంకా సహసా ప్రదగ్ధా
 సరాక్షసా సాశ్వరథా సనాగా ।
 సపక్షిసంఘా సమృగా సవృక్షా
 రురోద దీనా తుములం సశబ్దమ్ ॥54.40 ॥
41. హా తాత హా పుత్రక కాన్త మిత్ర
 హా జీవితం భోగయుతం సుపుణ్యమ్ ।
 రక్షోభిరేవం బహుధా బ్రువద్భిః
 శబ్దః కృతో ఘోరతరః సుభీమః ॥ 54.41 ॥
42. హుతాశనజ్వాలసమాప్యతా సా
 హతప్రవీరా పరివృత్తయోధా
 హనూమతః క్రోధబలాభిభూతా
 బభూవ శాపోపహతేవ లంకా ॥ 54.42 ॥
43. స సన్ప్రమత్రస్తవిషణ్ణరాక్షసాం
 సముజ్జ్వలజ్జ్వలహుతాశనాజ్కితామ్ ।
 దదర్శ లంకాం హనుమాన్ మహామనాః
 స్వయమ్బుకోపోపహతామివావనిమ్ ॥ 54.43 ॥
44. భంక్త్యా వనం పాదపరత్నసంకులం
 హత్యా తు రక్షాంసి మహాన్తి సంయుగే ।
 దగ్ధ్యా పురీం తాం గృహరత్నమాలినీం
 తస్థా హనుమాన్ పవనాత్మజః కపిః ॥ 54.44 ॥

45. త్రికూటశృంగాగ్రతలే విచిత్రే
 ప్రతిష్ఠితో వానరరాజసింహః ।
 ప్రదీప్తలాజ్గులకృతార్చిమాలీ
 వ్యరాజతాదిత్య ఇవాంశుమాలీ ॥54.45॥
46. స రాక్షసాంస్తాన్ సుబహుంశ్చ హత్వా
 వనం చ భంక్త్యా బహుపాదపం తత్ ।
 విస్ఫుజ్య రక్షోభవనేషు చాగ్నిం
 జగామ రామం మనసా మహాత్మా ॥ 54.46 ॥
- తతో మహాత్మా హనుమాన్ మనస్వీ
 నిశాచరాణాం క్షతకృత్ కృతార్థః ।
 రామస్య నాథస్య జగత్త్రయాణాం
 శ్రీపాదమూలం మనసా జగామ ।
47. తతస్తు తం వానరవీరముఖ్యం
 మహాబలం మారుతతుల్యవేగమ్ ।
 మహామతిం వాయుసుతం వరిష్ఠం
 ప్రతుష్టువృద్ధేవగణాశ్చ సర్వే ॥ 54.47 ॥
48. భంక్త్యా వనం మహాతేజా హత్వా రక్షాంసి సంయుగే ।
 దగ్ధ్యా లంకాపురిం రమ్యాం రరాజ స మహాకపి ॥ 54.48 ॥
49. తత్ర దేవాః సగన్ధర్వాః సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః ।
 దృష్ట్వా లంకాం ప్రదగ్ధాం తాం విస్మయం పరమం గతాః ॥54.49॥
50. తం దృష్ట్వా వానరశ్రేష్ఠం హనుమంతం మహాకపిమ్ ।
 కాలాగ్నిరితి సంచిన్త్య సర్వభూతాని తత్రసుః ॥ 54.50 ॥

51. దేవాశ్చ సర్వే మునిపుంగవాశ్చ
 గన్ధర్వవిద్యాధరనాగయక్షాః ।
 భూతాని సర్వాణి మహాన్తి తత్ర
 జగ్ముః పరాం ప్రీతిమతుల్యరూపామ్ ॥ 54.51 ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే**
చతుష్షణ్డాశసర్గః

- అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే**
పంచషణ్డాశసర్గః
52. లంకాం సమస్తాం సన్ధీప్య లాంగూలాగ్నిం మహాబలః ।
 నిర్వాపయామాస తదా సముద్రే హరిసత్తమః ॥ 55.1 ॥
53. సన్ధీప్యమానాం విధ్వస్తాం త్రస్తరక్షో గణాం పురీమ్ ।
 అవేక్ష్య హనుమాన్ లంకాం చిన్తయామాస వానరః ॥ 55.2 ॥
54. తస్యాభూత్ సుమహాంస్త్రాసః కుత్సా చాత్మన్యజాయత ।
 లంకాం ప్రదహతా కర్మ కింస్పిత్ కృతమిదం మయా ॥ 55.3॥
55. ధన్యాస్తే పురుషశ్రేష్ఠా యే బుద్ధ్యా కోపముత్థితమ్ ।
 నిరున్దన్తి మహాత్మానో దీప్తమగ్నిమివామ్బుసా ॥ 55.4 ॥
56. క్రుద్ధః పాపం న కుర్యాత్ కః క్రుద్ధో హన్యాద్ గురూనపి ।
 క్రుద్ధః పరుషయా వాచా నరస్సాధూనధిక్షిపేత్ ॥ 55.5 ॥
57. వాచ్యావాచ్యం ప్రకుపితో న విజానాతి కర్ణిచిత్ ।
 నాకార్యమస్తి క్రుద్ధస్య నావాచ్యం విద్యతే క్వచిత్ ॥ 55.6 ॥

58. యః సముత్పత్తితం క్రోధం క్షమయైవ నిరస్యతి ।
యథోరగస్త్వచం జీర్ణాం స వై పురుష ఉచ్యతే ॥ 55.7 ॥
59. ధిగస్తు మాం సుదుర్బుద్ధిం నిర్లజ్జం పాపకృత్తమమ్ ।
అచింతయిత్వా తాం సీతామగ్నిదం స్వామిఘాతకమ్ ॥ 55.8 ॥
60. యది దగ్ధా త్వియం లంకా నూనమార్యాపి జానకీ ।
దగ్ధా తేన మయా భర్తుర్లతం కార్యమజానతా ॥ 55.9 ॥
61. యదర్థమయమారమ్భస్తత్కార్యమవసాదితమ్ ।
మయా హి దహతా లంకాం న సీతా పరిరక్షితా ॥ 55.10 ॥
62. ఈషత్కార్యమిదం కార్యం కృతమాసిన్న సంశయః ।
తస్య క్రోధాభిభూతేన మయా మూలక్షయః కృతః ॥ 55.11 ॥
63. వినష్టా జానకీ నూనం న హ్యదగ్ధః ప్రదృశ్యతే ।
లంకాయాం కశ్చిదుద్దేశః సర్వా భస్మీకృతా పురీ ॥ 55.12 ॥
64. యది తద్విహతం కార్యం మమ ప్రజ్ఞావిపర్యయాత్ ।
ఇహైవ ప్రాణసన్న్యాసో మమాపి హ్యద్య రోచతే ॥ 55.13 ॥
65. కిమగ్నో నిపతామ్యద్య ఆహోస్విద్బుడవాముఖే ।
శరీరమాహో సత్వానాం దద్మి సాగరవాసినామ్ ॥ 55.14 ॥
66. కథం హి జీవతా శక్యో మయా ద్రష్టుం హరీశ్వరః ।
తౌ వా పురుషశార్దూలా కార్యసర్వస్వఘాతినా ॥ 55.15 ॥

67. మయా ఖలు తదేవేదం రోషదోషాత్ ప్రదర్శితమ్ ।
ప్రథితం త్రిషు లోకేషు కపిత్వమనవస్థితమ్ ॥ 55.16 ॥
68. యః సముత్పత్తితం క్రోధం క్షమయైవ నిరస్యతి ।
యథోరగస్త్వచం జీర్ణాం స వై పురుష ఉచ్యతే ॥ 55.7 ॥
69. ధిగస్తు రాజసం భావమనీశమనవస్థితమ్ ।
ఈశ్వరేణాపి యద్రాగాన్మయా సీతా న రక్షితా ॥ 55.17 ॥
70. వినష్టాయాం తు సీతాయాం తావుభౌ వినశిష్యతః ।
తయోర్వివాశే సుగ్రీవః సబన్ధుర్వినశిష్యతి ॥ 55.18 ॥
71. ఏతదేవ వచః శ్రుత్వా భరతో భ్రాతృవత్పలః ।
ధర్మాత్మా సహ శత్రుఘ్నః కథం శక్యతి జీవితమ్ ॥ 55.19 ॥
72. ఇజ్ఞాకువంశే ధర్మిష్ఠే గతే నాశమసంశయమ్ ।
భవిష్యన్తి ప్రజాస్పర్వాః శోకసన్తాపపీడితాః ॥ 55.20 ॥
73. తదహం భాగ్యరహితో లుప్తధర్మార్థసంగ్రహః ।
రోషదోషపరీతాత్మా వ్యక్తం లోకవినాశనః ॥ 55.21 ॥
74. ఇతి చింతయతస్తస్య నిమిత్తాన్యపపేదిరే ।
పూర్వమప్యపలబ్ధాని సాక్షాత్పునరచిన్తయత్ ॥ 55.22 ॥
75. అథవా చారుసర్వాంగీ రక్షితా స్వేన తేజసా ।
న నశిష్యతి కళ్యాణీ నాగ్నిరగ్నా ప్రవర్తతే ॥ 55.23 ॥

76. న హి ధర్మాత్మనస్తస్య భార్యమమితతేజసః ।
స్వచారిత్రాభిగుప్తాం తాం ప్రప్లుమర్హతి పావకః ॥ 55.24 ॥
77. నూనం రామప్రభావేన వైదేహ్యః సుకృతేన చ ।
యన్మాం దహనకర్మా_యం నాదహద్దవ్యవాహనః ॥ 55.25॥
78. త్రయాణాం భరతాదీనాం భ్రాతృగాణాం దేవతా చ యా ।
రామస్య చ మనఃకాంతా సా కథం వినశిష్యతి ॥ 55.26 ॥
79. యద్వ్యా దహనకర్మా_యం సర్వత్ర ప్రభురవ్యయః ।
న మే దహతి లాంగూలం కథమార్యాం ప్రథక్ష్యతి ॥ 55.27 ॥
80. పునశ్చాచింతయత్త్రత హనూమాన్ విస్మితస్తదా ।
హిరణ్యనాభస్య గిరేర్జలమధ్యే ప్రదర్శనమ్ ॥ 55.28 ॥
81. తపసా సత్యవాక్యేన అనన్యత్వాచ్చ భర్తరి ।
అపి సా నిర్దహేదగ్నిం న తామగ్నిః ప్రథక్ష్యతి ॥ 55.29 ॥
82. స తథా చింతయంస్త్రత దేవ్యా ధర్మపరిగ్రహమ్ ।
శుశ్రావ హనుమాన్ వాక్యం చారణానాం మహాత్మనామ్ ॥55.30॥
83. అహో ఖలు కృతం కర్మ దుష్కరం హి హనూమతా ।
అగ్నిం విస్పృజతా_భీక్షణం భీమం రాక్షసవేశ్మని ॥ 55.31 ॥
84. ప్రపలాయితరక్షః స్త్రీబాలవృద్ధసమాకులా ।
జనకోలాహలాధ్మాతా క్రన్తన్తీవాద్రికన్తరే ॥ 55.32 ॥

85. దగ్ధేయం నగరీ సర్వా సాట్టప్రాకారతోరణా ।
జానకీ న చ దగ్ధేతి విస్మయో_ద్భుత ఏవ నః ॥ 55.33 ॥
86. స నిమితైశ్చ దృష్టార్థైః కారణైశ్చ మహాగుణైః ।
ఋషివాక్యైశ్చ హనూమానభవత్ ప్రీతమానసః ॥ 55.34 ॥
87. తతః కపిః ప్రాప్తమనోరథార్థః
తామక్షతాం రాజసుతాం విదిత్వా
ప్రత్యక్షతస్తాం పునరేవ దృష్ట్వా
ప్రతిప్రయాణాయ మతిం చకార ॥ 55.35 ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే**
పంచపంచాశసర్గః

- అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే**
షట్పంచాశసర్గః
88. తతస్తు శింశుపామూలే జానకీం పర్యవస్థితామ్ ।
అభివాద్యాబ్రవీద్దిష్ట్వా పశ్యామి త్వామిహాక్షతామ్ ॥ 56.1 ॥
89. తతస్తం ప్రస్థితం సీతా వీక్షమాణా పునః పునః ।
భర్తృస్నేహోన్వితం వాక్యం హనూమస్తమభాషత ॥ 56.2 ॥
90. కామమస్య త్వమేవైకః కార్యస్య పరిసాధనే ।
పర్యాప్తః పరవీరఘ్న యశస్యస్తే బలోదయః ॥ 56.3 ॥
91. శరైస్తు సంకులాం కృత్వా లంకాం పరబలార్దనః ।
మాం నయేద్యది కాకుత్స్థస్తత్తస్య సదృశం భవేత్ ॥ 56.4 ॥

92. తద్యథా తస్య విక్రాంతమనురూపం మహాత్మనః ।
భవత్యాహవశూరస్య తథా త్వముపసాదయ ॥ 56.5 ॥
93. తదర్థోపహితం వాక్యం ప్రశ్రితం హేతుసంహితమ్ ।
నిశమ్య హనుమాంస్తస్యా వాక్యముత్తరమబ్రవీత్ ॥ 56.6 ॥
94. క్షిప్రమేష్యతి కాకుత్స్థో హర్య క్షప్రవరైర్వృతః ।
యస్తే యుధి విజత్యారీన్ శోకం వ్యపనయిష్యతి ॥ 56.7 ॥
95. ఏవమాశ్వాస్య వైదేహీం హనుమాన్ మారుతాత్మజః ।
గమనాయ మతిం కృత్యా వైదేహీమభ్యవాదయత్ ॥ 56.8 ॥
96. తతస్య కపిశార్దూలః స్వామిసన్దర్శనోత్సుకః ।
ఆరురోహ గిరిశ్రేష్ఠమరిష్ఠమరిమర్దనః ॥ 56.9 ॥
97. తుంగపద్మకజుష్టాభిర్నీలాభిర్వనరాజిభిః ।
సోత్తరీయమివామ్భోదైః శృంగాంతరవిలమ్బిభిః ॥ 56.10 ॥
98. బోధ్యమానమివ ప్రీత్యా దివాకరకరైశ్చుభైః ।
ఉన్మిషస్తమివోద్ధూతైర్లోచనైరివ ధాతుభిః ॥ 56.11 ॥
99. తోయకాఘనిస్వనైర్మృతైః ప్రాధీతమివ పర్వతమ్ ।
ప్రగీతమివ విస్పృష్టైర్నానాప్రప్రవణస్వనైః ॥ 56.12 ॥
100. దేవదారుభిరత్యుచ్చైరూర్ధ్వబాహుమివ స్థితమ్ ।
ప్రసాతజలనిర్ఘోషైః ప్రాక్రుష్టమివ సర్వతః ॥ 56.13 ॥

101. వేపమానమివ శ్యామైః కమ్పమానైః శరద్ధనైః ।
వేణుభిర్మారుతోద్ధూతైః కూజస్తమివ కీచకైః ॥ 56.14 ॥
102. నిఃశ్వసన్తమివామర్షాద్ ఘోరైరాశీవిషోత్తమైః ।
నీహారకృతగమ్భీరైర్ద్యాయన్తమివ గహ్వరైః ॥ 56.15 ॥
103. మేఘసాదనిభైః సాదైః ప్రక్రాంతమివ సర్వతః ।
జృమ్భమాణమివాకాశే శిఖరైరభ్రమాలిభిః ॥ 56.16 ॥
104. కూటైశ్చ బహుధాకీర్ణైః శోభితం బహుకన్దరైః ।
సాలతాలాశ్వకన్దైశ్చ వంశైశ్చ బహుభిర్వృతమ్ ॥ 56.17 ॥
105. లతావితానైర్వితతైః పుష్పవద్భిరలంకృతమ్ ।
నానామృగగణాకీర్ణం ధాతునిష్కన్దభూషితమ్ ॥ 56.18 ॥
106. బహుప్రప్రవణోపేతం శిలాసంచయసంకటమ్ ।
మహర్షియక్షగన్ధర్వకిన్నరోరగసేవితమ్ ॥ 56.19 ॥
107. లతాపాదపసజ్ఘాతం సింహాధ్యుషితకన్దరమ్ ।
వ్యాఘ్రుసంఘసమాకీర్ణం స్వాదుమూలఫలద్రుమమ్ ॥ 56.20 ॥
108. తమారురోహ హనుమాన్ పర్వతం పవనాత్మజః ।
రామదర్శనశీఘ్రేణ ప్రహర్షేణాభిచోదితః ॥ 56.21 ॥
109. తేన పాదతలాక్రాంతా రమ్యేషు గిరిసానుషు ।
సఘోషాః సమశీర్యన్త శిలాశ్చుర్ణీకృతాస్తతః ॥ 56.22 ॥

110. స తమారుహ్య శైలేన్ద్రం వ్యవర్దత మహాకపిః ।
దక్షిణాదుత్తరం పారం ప్రార్థయన్ అవణామ్భుసః ॥ 56.23 ॥
111. అధిరుహ్య తతో వీరః పర్వతం పవనాత్మజః ।
దదర్శ సాగరం భీమం మీనోరగనిషేవితమ్ ॥ 56.24 ॥
112. స మారుత ఇవాకాశం మారుతస్యాత్మసమ్భవః ।
ప్రపేదే హరిశార్దూలో దక్షిణాదుత్తరాం దిశమ్ ॥ 56.25 ॥
113. స తదా పీడితస్తేన కపినా పర్వతోత్తమః ।
రరాస సహ తైర్భూతైః ప్రవిశన్ వసుధాతలమ్ ।
కమ్పమానైశ్చ శిఖరైః పతద్భిరపి చ ద్రుమైః ॥ 56.26 ॥
114. తస్యోరువేగోన్మథితాః పాదపాః పుష్పశాలినః ।
నిపేతుర్భూతలే రుగ్ణాః శక్రాయుధహతా ఇవ ॥ 56.27 ॥
115. కన్తరాన్తర సంస్థానాం పీడితానాం మహాజసామ్ ।
సింహానాం నినదో భీమో నభో భిన్దన్ స శుశ్రువే ॥ 56.28 ॥
116. ప్రస్తవ్యావిద్ధవసనా వ్యాకులీకృతభూషణాః ।
విద్యాధర్యః సముత్పేతుః సహసా ధరణీధరాత్ ॥ 56.29 ॥
117. అతిప్రమాణా బలినో దీప్తజిహ్వా మహావిషాః ।
నిషీడితశిరోగ్రీవా వ్యవేష్టన్త మహాహయః ॥ 56.30 ॥
118. కిన్నరోరగగన్ధర్వయక్ష విద్యాధరాస్తదా ।
పీడితం తం నగవరం త్యక్త్యా గగనమాస్థితాః ॥ 56.31 ॥

119. స చ భూమిధరః శ్రీమాన్ బలినా తేన పీడితః ।
సవృక్షశిఖరోదగ్రః ప్రవివేశ రసాతలమ్ ॥ 56.32 ॥
120. దశయోజనవిస్తారస్త్రింశద్యోజనముచ్చితః ।
ధరణ్యాం సమతాం యాతః స బభూవ ధరాధరః ॥ 56.33 ॥
121. స లిలంఘయిషుర్భీమం సలీలం అవణార్ణవమ్ ।
కల్లోలాస్ఫాలవేలాన్తముత్పసాత నభో హరిః ॥ 56.34 ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే ఆదికాండే**
షట్పంచాశసర్గః

- అథ శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణే ఆదికాండే**
అథ సప్తపంచాశసర్గః
122. ఆఘ్రత్య చ మహావేగః పక్షవానివ పర్వతః ।
సచంద్రకుముదం రమ్యం సార్కకారణ్ణవం శుభమ్ ॥
తిష్యశ్రవణకాదమ్బమభ్రశైవాలశాద్వలమ్ ॥ 57.1 ॥
123. పునర్వసుమహామీనం లోహితాఙ్గ మహాగ్రహమ్ ।
ఐరావతమహాద్వీపం స్వాతీహంసవిలోలితమ్ ॥ 57.2 ॥
124. వాతసంఘాతజాతోర్మిచన్ద్రాంశుశిశిరామ్బుమత్ ।
భుజంగయక్షగన్ధర్వ ప్రబుద్ధకమలోత్పలమ్ ॥ 57.3 ॥
125. హనూమాన్ మారుతగతిర్మహానౌరివ సాగరమ్ ।
అపారమపరిశ్రాన్తః పుఘ్వే గగనార్ణవమ్ ॥ 57.4 ॥

126. గ్రసమాన ఇవాకాశం తారాధిపమివోల్లిఖన్ ।
హరన్నివ సనక్షత్రం గగనం సార్కమణ్ణలమ్ ॥ 57.5 ॥
127. మారుతస్యాత్మజః శ్రీమాన్ కపిర్వ్యోమచరో మహాన్ ।
హనూమాన్ మేఘజాలాని వికర్షన్నివ గచ్ఛతి ॥ 57.6 ॥
128. పాణ్డరారుణవర్ణాని నీలమాంజిప్తకాని చ ।
హరితారుణవర్ణాని మహాభ్రాణీ చకాశిరే ॥ 57.7 ॥
129. ప్రవిశన్నభ్రజాలాని నిష్పతంశ్చ పునః పునః ।
ప్రచ్ఛన్నశ్చ ప్రకాశశ్చ చంద్రమా ఇవ లక్ష్మితే ॥ 57.8 ॥
130. వివిధాభ్రఘనాపన్నగోచరో ధవళామ్బురః ।
దృశ్యాదృశ్యతనుర్వీరస్తదా చన్ద్రాయతేఽమ్బురే ॥ 57.9 ॥
131. తార్క్ష్యాయమాణో గగనే బభాసే వాయునన్దనః ।
దారయన్ మేఘవృన్దాని నిష్పతంశ్చ పునః పునః ॥ 57.10 ॥
132. నదన్నాదేన మహతా మేఘస్వనమహాస్వనః ।
ప్రవరాన్ రాక్షసాన్ హత్వా నామ విశ్రావ్య చాత్మనః ॥ 57.11 ॥
133. ఆకులాం నగరీం కృత్వా వ్యథయిత్వా చ రావణమ్ ।
అర్దయిత్వా బలం ఘోరం వైదేహీమభివాద్య చ ॥ 57.12 ॥
134. ఆజగామ మహాతేజాః పునర్మధ్యేన సాగరమ్ ।
పర్వతేన్ద్రం సునాభం చ సముపస్పృశ్య వీర్యవాన్ ।
జ్యాముక్త ఇవ నారాచో మహావేగోఽభ్యుపాగతః ॥ 57.13 ॥
135. స కించిదనుసంప్రాప్తః సమాలోక్య మహాగిరిమ్ ।
మహేన్ద్రం మేఘసంకాశం ననాద హరిపుంగవః ॥ 57.14 ॥

136. స పూరయామాస కపిర్దిశో దశ సమస్తతః ।
నదన్నాదేన మహతా మేఘస్వన మహాస్వనః ॥ 57.15 ॥
137. స తం దేశమనుప్రాప్తః సుహృద్దర్శనలాలసః ।
ననాద హరిశార్దూలో లాంగూలం చాప్యకమ్పయత్ ॥ 57.16 ॥
138. తస్య నానద్యమానస్య సుపర్ణచరితే పథి ।
ఫలతీవాస్య ఘోషేణ గగనం సార్కమణ్ణలమ్ ॥ 57.17 ॥
139. యే తు తత్రోత్తరే తీరే సముద్రస్య మహాబలాః ।
పూర్వం సంవిష్టితాః శూరా వాయుపుత్రదిదృక్షవః ॥ 57.18 ॥
140. మహతో వాయునున్నస్య తోయదస్యేవ గర్జితమ్ ।
శుశ్రువుస్తే తదా ఘోషమూరువేగం హనూమతః ॥ 57.19 ॥
141. తే దీనమనసస్సర్వే శుశ్రువుః కాననౌకసః ।
వానరేన్ద్రస్య నిర్హోషం పర్జన్యనినదోపమమ్ ॥ 57.20 ॥
142. నిశమ్య నదతో నాదం వానరాస్తే సమస్తతః ।
బభూవురుత్సుకాస్సర్వే సుహృద్దర్శనకాంక్షిణః ॥ 57.21 ॥
143. జామ్బవాన్ హరిశ్రేష్ఠః ప్రీతిసంహృష్టమానసః ।
ఉపామన్త్ర్య హరీన్సర్వానిదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 57.22 ॥
144. సర్వథా కృతకార్యోఽసౌ హనూమాన్నాత్ర సంశయః ।
న హ్యస్యాకృతకార్యస్య నాద ఏవంవిధో భవేత్ ॥ 57.23 ॥

145. తస్య బాహూరువేగం చ నినాదం చ మహాత్మనః ।
నిశమ్య హరయో హృష్టాః సముత్పేతు స్తతస్తతః ॥ 57.24 ॥
146. తే నగాగ్రాష్టగాగ్రాణి శిఖరాచ్ఛిఖరాణి చ ।
ప్రహృష్టాః సమపద్యంత హనూమంతం దిదృక్షవః ॥ 57.25 ॥
147. తే ప్రీతాః పాదపాగ్రేషు గృహ్య శాఖాస్సువిష్టితాః ।
వాసాంసీవ ప్రశాఖాశ్చ సమావిధ్యంత వానరాః ॥ 57.26 ॥
148. గిరిగహ్వరసంలీనో యథా గర్జతి మారుతః ।
ఏవం జగర్జ బలవాన్ హనూమాన్ మారుతాత్మజః ॥ 57.27 ॥
149. తమభ్రఘనసంకాశమాపతంతం మహాకపిమ్ ।
దృష్ట్వా తే వానరాస్సర్వే తస్థుః ప్రాంజలయస్తదా ॥ 57.28 ॥
150. తతస్తు వేగవాంస్తస్య గిరేరిరినిభః కపిః ।
నిపపాత మహేష్టస్య శిఖరే పాదపాకులే ॥ 57.29 ॥
151. హర్షేణాపూర్యమాణోఽసౌ రమ్యే పర్వతనిర్జరే ।
ఛిన్నపక్ష ఇవాకాశాత్ పపాత ధరణీధరః ॥ 57.30 ॥
152. తతస్తే ప్రీతమనసః సర్వే వానరపుంగవాః ।
హనూమంతం మహాత్మానం పరివార్యోపతస్థిరే ॥ 57.31 ॥
153. పరివార్య చ తే సర్వే పరాం ప్రీతిముపాగతాః ॥ 57.32 ॥

154. ప్రహృష్టవదనాః సర్వే తమరోగముపాగతమ్ ।
ఉపాయనాని చాదాయ మూలాని చ ఫలాని చ ॥
ప్రత్యర్చయన్ హరిశ్రేష్ఠం హరయో మారుతాత్మజమ్ ॥ 57.33 ॥
155. హనూమాంస్తు గురూన్ వృద్ధాన్ జామ్బవత్ప్రముఖాంస్తదా ।
కుమారమంగదం చైవ సోఽవన్దత మహాకపిః ॥ 57.34 ॥
156. స తాభ్యాం పూజితః పూజ్యః కపిభిశ్చ ప్రసాదితః ।
దృష్ట్వా సీతేతి విక్రాంతః సంక్షేపేణ న్యవేదయత్ ॥ 57.35 ॥
157. నిషసాద చ హస్తేన గృహీత్వా వాలినః సుతమ్ ।
రమణీయే వనోద్దేశే మహేష్టస్య గిరేస్తదా ॥ 57.36 ॥
158. హనూమానబ్రవీద్బ్రుష్టస్తదా తాన్ వానరర్షభాన్ ॥ 57.37 ॥
159. అశోకవనికాసంస్థా దృష్ట్వా సా జనకాత్మజా ।
రక్ష్యమాణా సుఘోరాభీ రాక్షసీభిరనిన్దితా ॥ 57.38 ॥
160. ఏకవేణీధరా బాలా రామదర్శనలాలసా ।
ఉపవాసపరిశ్రాంతా జటిలా మలినా కృశా ॥ 57.39 ॥
161. తతో దృష్ట్వేతి వచనం మహార్థమమృతోపమమ్ ।
నిశమ్య మారుతేః సర్వే ముదితా వానరాభవన్ ॥ 57.40 ॥
162. క్షేలన్త్యన్యే నదన్త్యన్యే గర్జన్త్యన్యే మహాబలాః ।
చక్రుః కిలికిలామన్యే ప్రతిగర్జతి చాపరే ॥ 57.41 ॥

163. కేచిదుచ్చితలాంగూలాః ప్రహృష్టాః కపికుంజరాః ।
అంచితాయతదీర్షాణి లాంగూలాని ప్రవివ్యధుః ॥ 57.42 ॥
164. అపరే చ హనూమంతం వానరా వారణోపమమ్ ।
ఆఘ్రత్య గిరిశృజ్జేభ్యః సంస్పృశన్తి స్మ హర్షితాః ॥ 57.43 ॥
165. ఉక్తవాక్యం హనూమంతమ్ అంగదస్తమథాబ్రవీత్ ।
సర్వేషాం హరివీరాణాం మధ్యే వచనముత్తమమ్ ॥ 57.44 ॥
166. సత్యే వీర్యే న తే కశ్చిత్ సమో వానర విద్యతే ।
యదవఘ్రత్య విస్తీర్ణం సాగరం పునరాగతః ॥ 57.45 ॥
167. జీవితస్య ప్రదాతా నః త్వమేకో వానరోత్తమ ।
త్వత్ప్రసాదాత్ సమేష్యామః సిద్ధార్థా రాఘవేణ హ ॥
168. అహెలా స్వామిని తే భక్తిః అహెలా వీర్యమహెలా ధృతి ।
దిష్ట్యా దృష్ట్యా త్వయా దేవీ రామపత్నీ యశస్వినీ ॥ 57.46 ॥
169. దిష్ట్యా త్యక్ష్యతి కాకుత్స్థః శోకం సీతావియోగజమ్ ॥
తతోఽఙ్గదం హనూమంతం జామ్బవంతం చ వానరాః ॥ 57.47 ॥
170. పరివార్య ప్రముదితా భేజిరే విపులాః శిలాః ।
శ్రోతుకామాః సముద్రస్య అంఘనం వానరోత్తమాః ॥ 57.48 ॥
171. దర్శనం చాపి అంకాయాః సీతాయా రావణస్య చ ।
తస్థుః ప్రాంజలయః సర్వే హనుమద్వదనోన్ముఖాః ॥ 57.49 ॥

172. తస్థా తత్రాంగదః శ్రీమాన్ వానరైర్బహుభిర్వృతః ।
ఉపాస్యమానో విబుధైర్దివి దేవపతిర్యథా ॥ 57.50 ॥
173. హనూమతా కీర్తిమతా యశస్వినా
తథాఽఙ్గదేనాంగదబద్ధబాహునా ।
ముదా తదాధ్యాసితమున్నతం మహత్
మహీధరాగ్రం జ్వలితం శ్రియాఽభవత్ ॥ 57.51 ॥
- ఇత్యార్షే శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే ఆదికాండే నుందరకాండే**
సప్తవఞ్కాశ సర్గః

- శ్రీరామస్తుతిః -**
ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥
- ఫలశ్రుతిః -**
బుద్ధిర్బలం యశో ధైర్యం నిర్భయత్వమరోగితా ।
అజాడ్యం వాక్పటుత్వం చ హనూమత్ స్మరణాత్ భవేత్ ॥
- శ్రీహనూమతే నమః**
- అథ ధన్వంతరి ధ్యానమ్ -**
అచ్యుతానంత గోవింద విష్ణో నారాయణామృత ।
రోగాన్మే నాశయాశేషాన్ ఆశు ధన్వంతరే హరే ॥ 1 ॥
ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం బలం తేజో ధియం శ్రియం ।
స్వభక్తేభ్యః అనుగృహ్లాంతం వందే ధన్వంతరిం హరిమ్ ॥ 2 ॥
ధన్వంతరిమం శ్లోకం భక్త్యా నిత్యం పఠన్తి యే ।
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్ సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ ॥ 3 ॥

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధన్వంతరయే అమృతకలశ-
హస్తాయ వజ్రజలౌకహస్తాయ సర్వామయవినాశనాయ త్రైలోక్యనాథాయ
మహావిష్ణవే స్వాహా. ఓం వాసుదేవాయ విద్మహే సుధాహస్తాయ ధీమహి
తన్నో ధన్వంతరిః ప్రచోదయాత్ ।

అథ నవగ్రహస్థానా -

ఆరోగ్యం పద్మబంధుః వితరతు నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః
భూలాభం భూమిపుత్రః సకలగుణయుతాం వాగ్విభూతిం చ సౌమ్యః ।
సౌభాగ్యం దేవమంత్రి రిపుభయశమనం భార్గవః శౌర్యమార్కిః
దీర్ఘాయుః సైంహికేయః విపులతరయశః కేతురాచంద్రతారమ్ ॥
అరిష్టాని ప్రణశ్యంతు దురితాని భయాని చ ।
శాంతిరస్తు శుభం మేఽస్తు గ్రహాః కుర్వంతు మంగళమ్ ॥

అథ క్షమాస్థానా -

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ -

శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

